

Stichting Het Hornemann huis
Stadhuisplein 3
5611 EM Eindhoven
Tel.nr: 06 – 13411935
E-mail: info@hethornemannhuis.nl
KvK-nummer: 82000646
IBAN: NL62 RABO 0367 9992 85

HERINNERINGSCENTRUM HORNEMANN

Lesbrief ter voorbereiding op jullie bezoek

Groep 7/8 | Het verhaal van Edo en Lex Hornemann

Voor de leerkracht

Deze lesbrief helpt je klas voor te bereiden op het bezoek aan Herinneringscentrum Hornemann in Eindhoven. Tijdens dat bezoek staat het theatercollege over de Joodse familie Hornemann centraal: het waargebeurde verhaal van de broertjes Edo en Lex, die tijdens de Tweede Wereldoorlog werden vermoord.

Een goede voorbereiding maakt het bezoek indrukwekkender en begrijpelijker. We raden aan deze les enkele dagen vooraf te behandelen. Dus niet te lang van tevoren, zodat de leerlingen de informatie nog vers hebben.

In het kort

Duur: ongeveer 45-60 minuten

Groep: 7/8

Benodigd: digibord/scherm voor eventuele afbeeldingen, deze lesbrief

Doel: leerlingen kennen de basis van de Jodenvervolging in WO2 en zijn voorbereid op het verhaal van Edo en Lex

Let op: vertel het verhaal van Edo en Lex nog niet helemaal af in de klas. Tijdens het theatercollege in het museum maakt de verteller het verhaal juist heel persoonlijk en indringend. Dat effect werkt het beste als de leerlingen de afloop nog niet kennen. Gebruik deze lesbrief om het bezoek te introduceren, niet om het te vervangen.

Achtergrond: Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog

Bespreek met de klas kort wat de leerlingen al weten over de Tweede Wereldoorlog (1940-1945). Gebruik onderstaande punten om het gesprek op gang te brengen:

- In mei 1940 viel Duitsland Nederland binnen. De nazi's (aanhangers van Adolf Hitler) kregen de macht in ons land.
- De nazi's vonden dat Joodse mensen niet bij hun ideaalbeeld pasten. Zij werden steeds verder buitengesloten: eerst kleine dingen, zoals niet meer naar de bioscoop mogen, later steeds ernstiger maatregelen.
- Vanaf mei 1942 moesten alle Joodse mensen in Nederland een gele Jodenster op hun kleding dragen, zodat iedereen kon zien dat ze Joods waren.
- Veel Joodse mensen doken onder: ze verstopten zich, vaak bij onbekenden, om niet opgepakt te worden.
- Wie gepakt werd, kon worden weggevoerd naar een kamp. In Nederland lag onder andere Kamp Vught. Vanuit zulke kampen werden mensen vaak op transport gezet naar concentratie- en vernietigingskampen verder weg, zoals Auschwitz in Polen.
- Van de ongeveer 140.000 Joodse mensen die voor de oorlog in Nederland woonden, werden er meer dan 100.000 vermoord. In heel Europa werden zo'n zes miljoen Joodse mensen omgebracht — mannen, vrouwen, en heel veel kinderen.

Zes miljoen is een getal dat bijna niet voor te stellen is. Daarom vertelt

Herinneringscentrum Hornemann het verhaal van twee jongens: Edo en Lex. Door hun verhaal te horen, wordt de geschiedenis persoonlijk en tastbaar.

Belangrijke begrippen

Deze woorden komen tijdens het bezoek regelmatig terug. Bespreek ze vooraf kort met de klas, zodat de leerlingen ze herkennen.

Begrip	Uitleg
Jodenster	Een gele stof ster die Joodse mensen vanaf mei 1942 verplicht op hun kleding moesten dragen, zodat ze herkenbaar waren.
Onderduiken	Je verstoppen, vaak op een geheime plek, om niet gevonden en opgepakt te worden.

Begrip	Uitleg
Concentratiekamp	Een soort gevangenkamp waar de nazi's mensen naartoe brachten die ze niet wilden hebben, vaak omdat ze Joods waren. Gevangenen moesten er hard werken, kregen bijna geen eten en werden slecht behandeld.
Kamp Vught	Een concentratiekamp in Nederland (Noord-Brabant), waar ook de familie Hornemann gevangen zat.
Auschwitz	Een groot concentratie- en vernietigingskamp in Polen, waar meer dan een miljoen mensen zijn vermoord, de meesten van hen Joods.
Op transport	Gedwongen met de trein (vaak in overvolle veewagons) vervoerd worden naar een ander kamp.
Struikelstenen	Kleine gedenkstenen in het trottoir, voor het laatste vrije woonadres van een slachtoffer van de nazi's. Ze zorgen dat je er als voorbijganger als het ware 'over struikelt'. Zo blijft de herinnering levend.
Herdenken	Bewust stilstaan bij mensen of gebeurtenissen uit het verleden, zodat we niet vergeten wat er is gebeurd.

Wie waren Edo en Lex Hornemann?

Edo en Lex waren twee broertjes uit Eindhoven, ongeveer net zo oud als de leerlingen van je klas nu. Hun vader, Flip Hornemann, werkte bij Philips. Hun moeder heette Bets. Een heel gewoon gezin — tot de oorlog hun leven binnendrong.

Toen de Jodenvervolging in Nederland begon, moesten Edo en Lex net als alle Joodse kinderen een Jodenster dragen. Later moest het gezin onderduiken, en werden ze uiteindelijk toch opgepakt en naar Kamp Vught gebracht.

Wat er daarna met het gezin gebeurde, hoor je tijdens het theatercollege in het museum. Vertel de leerlingen dat het een indringend, waargebeurd verhaal is — en dat het helemaal oké is als ze het spannend, verdrietig of moeilijk vinden. Er is na het theatercollege ruimte voor een nagesprek en vragen.

Kort gezegd voor de klas

Edo en Lex waren echte jongens uit Eindhoven, die zelf ook een gele ster moesten dragen.

Hun verhaal staat symbool voor de zes miljoen Joodse slachtoffers van de Holocaust.

Jullie horen hun volledige verhaal tijdens het theatercollege in het museum.

Praat erover in de klas

Gebruik onderstaande vragen om het gesprek in de klas op gang te brengen, vóór het bezoek:

- Wat weet je al van de Tweede Wereldoorlog? En van de Jodenvervolging?
- Waarom denk je dat het belangrijk is om verhalen zoals dat van Edo en Lex te blijven vertellen?
- Hoe zou jij je voelen als je, net als Lex, ineens anders behandeld werd door klasgenootjes alleen omdat je 'anders' bent?
- Kun je bedenken waarom mensen nu nog steeds worden buitengesloten of gepest om wie ze zijn? Zie je overeenkomsten met vroeger?
- Wat zou jij doen als je zag dat iemand in jouw klas wordt buitengesloten?

Wat kunnen jullie verwachten tijdens het bezoek?

Het programma in het museum duurt ongeveer twee uur en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Theatercollege en nagesprek over het gezin Hornemann (ongeveer 35 minuten)
- Rondleiding door het museum (30 minuten)
- Wandeling buiten naar het monument 'Herinner u de namen' en langs de struikelstenen (30 minuten)
- Workshop (30 minuten)

Na het theatercollege wordt de groep verdeeld in kleinere subgroepen van maximaal 20 leerlingen voor de rest van het programma. De groepen wisselen elke 30 minuten van onderdeel zodat iedere leerling elk onderdeel meekrijgt.

Praktische tips voor het bezoek

- Kom op tijd: het programma begint met het theatercollege. Wie te laat is, kan er pas na afloop weer bij aansluiten.
- Zet mobiele telefoons op stil. Dit geldt voor leerlingen én begeleiders, tijdens het hele bezoek.
- Het is een emotioneel onderwerp. Bereid de leerlingen erop voor dat het verhaal indrukwekkend kan zijn, en dat dat helemaal normaal is.
- Leerkrachten/begeleiders zijn tijdens het bezoek verantwoordelijk voor het houden van de orde en het verdelen van de groep in subgroepen.